

Ficțiunea

OPTm

nr. 39, 15 august 2022
Săptămânal de cultură

Totul
a început când
Iulia Militaru
a scris un poem
despre unghiile
zenobilor.

Zenob

biroul era uriaș, cu o distanță impresionantă de la ușă până la
masa așezată central, unde stătea el pe un scaun înalt

Director de număr: Ciprian Handru

Hermes și misterele

Doina Ruști

Am-am gândit la Hermes, dar în esență, luna august îmi aduce întotdeauna vești de la zeul mesager și patron al hermeneuticii.

Printre intelectuali, cred că Hermes a fost cel mai răsfățat zeu al patrimoniului grec. Chiar și în perioada clasică a avut rol însemnat, după ce Platon l-a psihanalizat pornind de la rolul lui de însoțitor al morților la atribuțiile de zeu al negustorimii, fiindă amăgitoare și labirintică și așa mai departe (*Cratylus*).

Dar ascensiunea lui începe în epoca elenistică. În mod convențional, perioada de după cucerirea Greciei de către Alexandru cel Mare (331 î. H.) și până pe la începutul erei creștine este numită *elenistică*, deoarece influența civilizației grecești se extinde într-o zonă largă, între India și Egipt. După cuceririle lui Alexandru Machedonul, se întemeiază state de tip grecesc (state elenistice), între care știți, a strălucit Alexandria, cu biblioteca ei vestită (peste 400 000 de volume), dar și Naucratis, Antiohia, Pergam, Pella, Tarsos, Atena, Massalia (Marsilia). Gândirea enciclopedică a lui Aristotel

și, mai ales, gustul său pentru științe se vor răsfrânge asupra veacului al III-lea î. H., așa încât perioada elenistică debutează printr-un vădit efort de sinteză științifică, fixat cu precădere în interpretări astrologice izvorâte din religiile Orientului (Mesopotamiei, în special), dar și din gândirea egipteană, coroborate cu învățătura aristotelică. Acum începe redactarea unor texte ce conțin referiri la astrologie, magie, alchimie, cunoscute sub numele de *Corpus Hermeticum*. Este vorba despre scrieri influențate de idei iudaice și egiptene, dar și de scrierile lui Platon.

Dintre textele hermetice, *Liber Hermetis* datează cu siguranță din sec. al III-lea î. H., fiind o carte de astrologie, în care și se explică modul de a pătrunde în misterele naturii prin inițieri și practici magice. Formule, rugăciuni și ritualuri secrete, scrise în manieră populară, fac obiectul textelor hermetice, care au fost apoi preluate de către Plinius în *Istoria Naturală*, aflându-se, însă, și la baza hermetismului savant.

Textele din *Corpus Hermeticum* sunt puse pe seama lui Hermes Trismegistul (*preainvățatul*),

personaj legendar, a cărui origine e incertă, ducând în aceeași măsură la un alchimist din epoca elenistică, dar și la zeul misterelor - Hermes - ori la zeul egiptean Thoth, deținător al cunoașterii absolute. În textele din *Corpus* se spune că Dumnezeu este Unul și Totul. Omul face parte din triada lumii alături de Cosmos și de Dumnezeu, iar rostul său este de a contempla natura pentru a ajunge la divinitate. Într-una din cărțile *Corpus*-ului, intitulată *Poimandres*, apare ideea că omul pământesc s-a născut din împreunarea ființei astrale cu Natura.

Hermetismul presupunea și o serie de ritualuri asemănătoare cu cele religioase sau cu cele de inițiere în diferite *mistere* (sau *misteriile*), care se înmulțesc în epoca elenistică. Este vorba despre culte sau societăți secrete grecești, care oficiau inițierile într-o taină sacră, printr-un ritual, cuprinzând gesturi și simboluri semnificative pentru credința transmisă.

În perioada clasică a culturii grecești, funcționa deja moda misterelor (vezi misterele de la Eleusis). Mai târziu, pe măsură ce pătrund zeii orientali în cultura

mediteraneană, se înmulțesc și *misterele*.

Treptele inițierii (care erau șapte, cinci sau trei) presupuneau o pregătire a aspirantului pentru taina finală, care era alegorizată printr-un sacrificiu, printr-un gest simbolic de supunere față de zeu. De pildă, în misteriiile *cavalerului dac*, gradele inițiatice erau figurate de berbec (*aries*), soldat (*miles*) și leu (*leo*), înrudindu-le cu cele mithraice.

Spre deosebire, esența ritualică a hermetismului o constituie învățătura, textul propriu-zis din *Corpus Hermeticum* și mai ales interpretarea individuală, înțelegerea la care ajungea fiecare discipol. De aici și interesul intelectualilor față de Hermes.

Tezele hermetice vor fi redescoperite în Renaștere, datorită traducerii lui Marsilio Ficino.

Firul la ciorap

Alina Pavelescu

Da, am prins vremurile când un fir dus la ciorap îți putea ruina nu doar viața socială, ci și stima de sine. Îmi amintesc de o seară din adolescența mea, o seară de început de toamnă și sfârșit de vacanță, în care mă pregătisem minuțios să ies în oraș: fard, pantofi cu toc, rochie sexy, tot tacâmul plus nelipsiții ciorapi negri. Când am terminat, m-am uitat în oglindă și mi-a plăcut până și mie cum arătam: eram aproape „piesă”. Simțeam că voi avea succes în seara aia, un simțământ pe care, în anii adolescenței, nu-l încercam prea des. M-am urcat în metrou și m-am așezat pe unul dintre faimoasele scaune din plastic portocaliu între un tânăr arătos, cu barbă de student la

Teologie și o pensionară cu poșetă din macrame împletit. După primele două stații, mi-am dat seama că tânărul arătos se uita pe furis, dar insistent la mine. „E și normal, mi-am zis, arăt beton în seara asta.” Egoul meu satisfăcut și-a îndreptat spatele, și-a bombat pieptul și și-a înclinat profilul în poziția care știa că-l avantajează, desigur prefăcându-se în tot acest timp că nu observase nimic și că aerul acela de divă sigură pe sine era cea mai naturală dintre posturile lui. La un moment dat, însă, am observat că și bunicuța cu poșetă de macrame mă privea la fel de insistent, ba chiar mai insistent decât tânărul, iar asta nu mai aveam niciun motiv să-mi placă. I-am aruncat o ocheadă plină

de reproș. Ea s-a aplecat delicat către urechea mea și mi-a șoptit: „Vi s-a dus un fir la ciorap.” Am simțit cum panica pune stăpânire pe corpul meu de divă, ale cărui extremități au înțepenit instantaneu. Mi-am aplecat temătoare ochii și am constatat că dezastrul se confirma. Nu, nu a admirație mă privea junele și nu din invidie mă fixa insistent bătrânica. Și nu, aceea nu avea să fie seara mea de succes. M-am cocoșat la loc și mi-am ascuns picioarele sub scaun.

Acum un an, navigând pe un site de shopping, am văzut că vindeau o superbă colecție de ciorapi negri cu firul gata dus. Mai precis, cu firele. Multe fire „duse”. Apoi am început să-i văd și prin oraș,

purtați dezinvolt de adolescente. Am aflat că ciorapii gata rupți sunt unul dintre ultimele hituri ale ținutelor de mers în club. M-am simțit răzbunată. Așa se expiază colectiv marile frustrări. Personal, însă, deși am cochetat vreo câteva zile cu ideea de a-mi cumpăra o astfel de pereche de ciorapi și de a defila sfidătoare în metrou, nu cu un fir, ci cu un mănunchi de fire „duse” artistic, în cele din urmă am renunțat la rebeliune. Trenul pierdut o dată nu se mai întoarce sau, cum ar fi zis Heraclit din Efes dacă ar fi avut ocazia să prindă trenul galben, nu poți merge de două ori cu același metrou, chiar dacă ție ți se pare că e același, cu scaunele din plastic portocaliu tot mai jerpelite.

Dragostea când te doare

Emanuela ILIE

Într-o lume ca cea actuală, obsedată de confortul – real ori simulat – și de bunăstarea obținută cu orice preț (și neapărat afișată online, adică încărcată, ostentativ, pe rețelele de socializare), tindem, dimpotrivă, să cam ascundem, să învăluim preventiv sau chiar să înăbușim cu totul exact ceea ce ne face mai autentici. Parcă și partea de crepuscul, de exil și mai ales de noapte a ființei noastre interioare, palpitând de emoții genuine dintre cele mai profunde, ne face imediat să ne sfîim, rușinați, să tresărim, suspicioși, ori să ne rușinăm de-a binelea, ca și cum am fi expuși, goi, în fața privirilor inclemente ale celorlalți. Byung-Chul Han are dreptate, din păcate, atunci când afirmă, într-o pagină memorabilă din *Agonia erosului și alte eseuri*, că astăzi „Iubirea e domesticită și pozitivată într-o formulă de consum și de confort. Trebuie evitată orice rănire. Suferința și pasiunea sunt *figuri ale negativității*.”

Ei bine, minunatul op colectiv intitulat *Dragostea când te doare* ne întoarce, dimpotrivă, spre exact aceste figuri ale negativității, (re)semantizându-le în formule dintre cele mai variate, dar cu mize dintre cele mai serioase. Căci, dincolo de *story*, de regimul narațiunii, de strategiile auctoriale și dinamica scriiturilor specifice, povestirile celor 16 autori ne vorbesc nu numai despre neliniștile, tensiunile, așteptările febrile și complicațiile de tot felul pe care le presupune iubirea. Ci și, bunăoară, despre traumele (de pierdere sau de atașament) și rănilor noastre constitutive, despre câmpurile minate și relațiile viciate de putere, despre ulcerările, afecțiunile trecătoare și maladiile congenitale din societatea românească. Dar mai ales despre puterea literaturii de a ne reprezenta convingător toate acestea. Și mult mai multe încă.

La finalul lecturii simt nevoia să arunc două întrebări (pentru început!): Despre ce personaj ai fi vrut să știi mai mult?

Luiza Negură

Spre finalul povestirii lui Liviu G. Stan, *Crăpătura*, naratorul-personaj descoperă, cu multă uimire, condiția fizică aparte a Luizei: exocardia. Instinctul sexual este anulat brusc, iar textul angajează o altă voce naratorială, mult mai matură, capabilă să prețuiască experiența iubirii. Fascinația pentru organul care palpită, reunind în structura sa fiziologicul și afectul, determină apropierea fizică dintre cei doi, într-o îmbrățișare pusă chiar sub lupa unui microscop simbolic. Bătăile inimii reverberează în realitatea intimității nedisimulate, amuțind lumea „într-o pauză tainică”. Această scenă concentrează întreg demersul creator, dând măsura adevăratului scop al vieții, acela de a fi fericiți.

Mesajul, textul semnat de Dorian Dron, o aduce în atenția publicului cititor pe Anda, o tânără devenită victima-simbol a luptei pentru libertate într-o lume aflată în pragul anarhiei. Protagonista „se prăbușește” pe eșafodajul realității distopice prin poziția sa fermă privind limitarea drepturilor și a libertăților civice. Deși evoluția sa în cadrul narațiunii este una rapidă, cred că personajul

are foarte multe de spus. Tocmai de aceea, mi-ar fi plăcut să fi avut acces la o reprezentare caracterologică mai extinsă, pentru că Anda apare doar ca o voce. Cu siguranță, dincolo de mesajul pe care îl poartă, eroina are o poveste de viață proprie, deloc de neglijat în raportul dintre text și cititor.

Andrei Idriceanu

O scenă ce mi-a captat atenția este cea finală, din povestea lui Liviu G. Stan, *Crăpătura*. După toate peripețiile prin care trece protagonistul pentru a ajunge în grațiile fetei și pentru a putea avea acces la „crăpătură”, acesta atinge un moment revelatoriu descoperind adevărul, surprinzător și pentru cititor și pentru personaj. Ceea ce este memorabil din acest final este faptul că întoarce toată narațiunea de la erotic spre descoperirea sentimentului de iubire adevărată.

Un personaj despre care mi-ar fi plăcut să aflu mai multe ar fi cu siguranță Iozefina, protagonista din povestea *Rondel* de Doina Ruști. Mi-ar fi plăcut să aflu mai multe despre ce s-a întâmplat ulterior plecării din camera închiriată, cât și despre cum concepe ea această despărțire de prima iubire.

dragostea
când te doare

Cristina-Claudia Ciubotaru

Îmi vine greu să aleg una singură pentru că majoritatea prozelor conține scene memorabile. Totuși, cel mai bine mi s-a întipărit în minte visul erotic al Iuliei din povestirea Deliei Hugel: devorarea hulpavă a amantului și absorbirea lui în pântecul flămând de dorință ca și cum el e hrana absolută, menită să dea vieții un sens. Pasiunea protagonistei pentru mâncare se deplasează în plan erotic unde Cristi, fiul șefei tiranice, devine „felul” cel mai dorit, cea mai bună prăjitură, cel mai rafinat preparat. Alegoria mâncare-bărbat mi s-a părut cea mai reușită formă de a descrie iubirea lacomă, pasiunea arzătoare care se naște în sufletul unui om atunci când obiectul adorat nu poate fi posedat cu adevărat.

Da, aș vrea să știu ce s-a întâmplat cu Carmen din „Desenul”, cu Iris din „În lumina acelei dimineți” și cu Anda din „Mesajul”. Sper din suflet ca toate trei să se fi vindecat de trecut și de traume, căci poveștile lor m-au impresionat. Și mi-aș mai dori să aflu cum se simte Adrian din „Totul, cum am stabilit”; povestea lui m-a cutremurat.

Bazinul

Liviu G. Stan

Așadar, o întâmplare care m-a umplut de jenă? Păi, să vă povestesc una...

Trebuia să te duci pe chei și să sari în Dunăre făcând „bomba” cu genunchii la piept; dacă te ținea curajul, o comiteai de pe macaraua portuară. Trebuia să plonjezi de pe bac. Trebuia să te duci cât mai mult în larg, acolo unde domneau vârtejurile. Cam astea erau „legile hormonale” ale verilor la Brăila. Dacă erai băiat și nu te țineau balamalele pentru aceste activități de kamikaze, riscai să acumulezi niște frustrări.

Credeam că lăsasem în urmă neajunsul de-a nu ști să înot. Eram în vara din a IX-a spre a X-a. Și mi se aprinseseră călcăiele după o fată din cartier. Ana. Și ei i se aprinseseră călcăiele după mine. Deci ne aflam la paritate. Cu călcăiele aprinse, ne-am dus la bazinul Liceului Sportiv, care funcționa în regim de ștrand. Marmura de pe jos frigea, plopii din jur foșneau, Ana era superbă. Nu-mi plăceau blondele, dar ea îmi plăcea. Iar costumul de baie inducea formelor ei o vână tahitiană. Era cu doi ani mai mare decât mine, spre desfătarea orgoliului meu de mascul imberb.

Bazinul era o relicvă doldora de oameni. Prinzându-și părul în coadă, după ce ne-am lăsat prosoapele, Ana a fugit din tribune și a sărit în apă cu grația unei sirene. A ieșit la suprafață tocmai la cealaltă margine a bazinului și mi-a făcut semn să vin după ea, mâna ei îmi zicea „Hai, ce mai stai?”. Știam în ce mă băgasem. Dar frica de penibil, de a-i spune că eram tufă, că eram un brăilean defect, cu trupul inadaplat gravitației danubiene, era mult mai puternică decât teama de-a sări în bazin. Încercam să par relaxat, oricum nu reușea să-mi depisteze de la acea distanță angoasa acvatică. M-am apropiat de margine fără pic de ezitare, am tras aer în piept și m-am împins în călcăiul drept, cu piciorul stâng lungit ca într-un pas de scafandru. M-am dus la

fund ca toporul. Nimerisem fix în partea cea mai adâncă a bazinului.

Următorul cadru: sclipirile vagi de lumină strecurându-se prin viermuiala de picioare care călca apa deasupra mea. Un nor de tălpi și o armonie a lipsei de griji, sub care eu și secretul meu spăimos, creaturi condamnate la viața de uscat, căutam o soluție. „Acum să te văd, Liviu...”, vorbeam în gând, cu gura umflată de aer, cel mai prețios element chimic care mă despărțea de moarte. Câteva bule mi-au evadat pe nări și-mi venea să le prind și să le îndes la loc.

Au mai trecut câteva secunde hiperdilate, un timp infinit măsurat în bățiile tot mai accelerate ale inimii, până când mi s-a aprins beculețul: mersul astronautului. M-am lăsat în genuflexiune și m-am propulsat. Am început să sar ca un cosmonaut. Cei aproape 190 de cm mi-au fost de mare ajutor, fiindcă mi-au permis să ajung rapid la suprafață. Trăgeam aer, apoi mă duceam iarăși la fund; înghițeam o gură disperată de oxigen, urmată de o nouă scufundare și mai disperată. Până când, din câteva astfel de salturi ridicole, am simțit între degetele

mâinii salvarea: șanțul de sub marginea bazinului.

Ținându-mă de acea balustradă minunată, mi-am ascuns bărbia-n piept și-am început să respir adânc, desfătându-mă epuizat cu fiecare înghițitură de O. Hărmălaia din jur însoțea actul meu de supraviețuire ca acele aplauze automate din sitcomurile americane. Tremuram din toate încheieturile și-un viermișor negru-mi săpa prin galeriile minții: faptul că șarada mea fusese demascată, faptul că Ana asistase la acea gimnastică a neputinței. Compunându-mi o mască destinsă, ca și când nimic nu s-ar fi întâmplat, m-am uitat după ea. Mă simțeam deja ca un rahat, eram convins că, scârbită de jalnicul meu spectacol, își luase tălpășița.

Măhnirea s-a evaporat peste câteva clipe, când am simțit un sărut pe ceafă. „Unde ai fost? Că nu te-am văzut...” Am respirat ușurat, impostura îmi era intactă. Se lipise cu sânii de spatele meu și-mi vorbea la ureche: „Hai să dăm câteva ture de bazin”. Am strâns din ochi, zicându-mi în minte: „Fuck! Inventează, băiete, ceva! Repede!” Mă tachina mușcându-mă încet de ureche. „Haidee!” Și-atunci, din negura minții, a licărit scăparea.

M-am întors spre ea și am întins de sub apă piciorul stâng, cuprinzându-mi între degete un fald de piele de pe femur, după care i-am spus cu un facies de durere: „O crampă musculară. Nu știu, poate că am călcat ciudat înainte de-a sări în apă. Se mai întâmplă, nu?” A schițat un zâmbet neîncrezător. Se uita fix în ochii mei; avea lobii urechilor înroșiți, îi stătea atât de bine cu părul lins de apă, cu obraji îmbujorați de cloramină. Cum să mint ca un porc o asemenea frumusețe?

Privirea i s-a îngustat. Încerca să-mi cotrobăie prin gânduri ca un test poligraf. Aia din retinele ei era încă neîncredere sau capitulare? Degetele ei n-au întârziat răspunsul, descleștându-le pe ale mele de pe balustrada ce-mi păzea minciuna. M-a mușcat jucăușă de umăr. Degetele mele s-au predat, asta pentru că trebuia să-i demonstrez autenticitatea acelor crampe musculare. Și m-am dus teatral la fund. Însă când am vrut să mă întorc la suprafață pentru a-mi relua pledoaria, am descoperit-o plutind deasupra mea. Privirile ni s-au ciocnit. Își băgase capul sub apă și mă studia cu chipul aureolat de părul acum despletit. Gorgona cercetându-și victima.

Văzând că mă urmărește, am plusat. Ca să fiu convingător, am început să șchiopătez pe sub apă, cu dinții încheștați spre ea și ținându-mă de coapsă. Scăpam dramatic bule prin colțurile gurii. S-a scufundat după mine și m-a cuprins de subsuoară. M-am propulsat în tălpi și am ajutat-o să mă care la suprafață. Ce-a urmat? M-a îmbrățișat strâns, ca pe-un erou, de parcă dezamorsasem sub apă o bombă din al Doilea Război Mondial. „Iartă-mă, n-am știut că-i atât de grav!” Mi-am propit bărbia în scobitura gâtului ei. Spășit. Liniștit. Satisfăcut.

Finalul cerea o cameră video. Și camera să dea *zoom in*. Un *zoom in* ce-ar fi surprins, cu maximă acuratețe, zâmbetul viclean care mi se-nălța încet din colțurile gurii.

Puterea celor ne/rușinați

Iulia Militaru

Păreau că așteaptă ceva de la mine, iar eu eram incapabilă să le vorbesc. Intram în pământ de rușine, iar fața mi se schimonosea într-un mod ciudat. Asta mă făcea ca de cele mai multe ori să am o reținere nemărginită când trebuia să mă văd cu oameni pe care nu-i mai întâlnisem niciodată. Încercam să evit orice astfel de întâlnire. Și nu era deloc o frică de necunoscut, nu mă temeam în principiu de ei, ci mai degrabă de incapacitatea mea de a găsi postura și cuvintele potrivite pentru a nu părea penibilă înaintea lor. Cu toate astea, până în ziua de care vreau să vă povestesc, nu îmi chestionasem aceste simțăminte, încercam doar să le evit și atât. Pe atunci eram în ultimul an de liceu sau abia îl terminasem, nu-mi mai amintesc cu siguranță, și începusem să prind cât de cât curaj să arăt și altora ce scriam. La un moment dat, o fostă profesoară de română care mă ajutase, cu câțiva ani în urmă, să mă pregătesc pentru examenul de admitere, mă sună plină de entuziasm. „Să știi că mi-a venit o idee excelentă, am găsit omul potrivit căruia îi poți arăta nuvelele tale.” Am simțit cum sub mine se căscă o groapă uriașă. Nu puteam să mă duc la cineva de care nu auzisem până atunci și să-i mai dau și manuscrisul meu. Nu avea cum să iasă bine, cu siguranță. Oricum, poate că ar fi trebuit să ascult de această presimțire. „Are și o revistă, o să-ți publice ceva și-n revista lui. Să te duci că am vorbit deja și te așteaptă miercurea asta. Să nu mă faci de rușine, să nu-l lași pe om să te aștepte degeaba.” Deci totul fusese aranjat, nici măcar nu aveam cum să mai refuz – desigur, de rușine trebuia să mă duc. Ca să nu fac pe nimeni de rușine! Când am ajuns, biroul era uriaș, cu o distanță impresionantă de la ușă până la masa așezată central, unde stătea el pe un scaun înalt,

de catifea roșie (sau cel puțin așa îmi apare mie acum în minte). De o parte și de alta a mesei, pe late-ralele sălii, câteva birouri micuțe,

pline ochi de ziare și cărți, din spatele cărora licăreau privirile curioase ale câtorva redactori. Până să apuc să-i întind mâna să

mă prezint, mă privi pe sub ochelari și spuse: „Dumneavoastră cine sunteți și ce doriți?” Privirile curioase înțepeniră pe mine, unele îmi păreau că scot și niște chicoteli nefirești. Am încercat să-i explic, dar brusc nu mai puteam vorbi, în plus uitasem complet numele fostei mele profesoare, ceea ce mă bloca și mai mult. „Deci nu știți cine sunteți sau nu știți ce vreți de la mine?” Cu jumătate de glas i-am zis cum mă cheamă și i-am întins manuscrisul. „N-am auzit nimic”, urlă. Și îmi smulse hârtiile din mână. Urmă o tăcere lungă și apăsătoare, timp în care el îmi răsfoia manuscrisul. Eu încercam să-mi reglez respirația să nu mă sufoc sub privirile alea împietrite și înfipite în ceafa mea. Când, deodată, mă trezesc cu foile zburând prin toată încăperea, iar cititorul lor semiridicându-se cu palmele lipite de suprafața mesei. „Ce facem aici? Filosofie, panseuri? Noi ne ocupăm de literatură, domnișoară! Dacă vrei panseuri, du-te la filosofie!”, apoi, așezându-se iar pe scaun, adăugă pe sub ochelari: „Și mai ești și femeie.

Continuarea în versiunea online

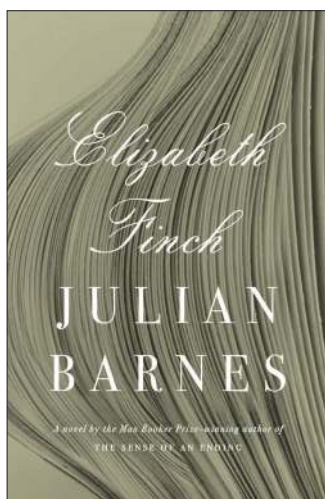
11. Horodok de asfalt, gură de beton/ însetată de gură de marmură/ zeiță-mormon, zeiță-golem a unei frumuseți abstracte, neexprimate

bătrân mâncându-și ochelarii
pe care și-i punea să mă vadă clar
imaginile cu femei goale, aproape goale
„boșorog libidinos”
care vrea să scrie fără a se gândi prea mult
un tratat evlavios de sărutat icoanele
de fix 1000 de pagini
primul tratat-roman
cu o nouă artă a romanului/ în care Bucuria este o zeiță
care vine la noi
naște un băiat și-o fată
pe care Irozii îi vor vâna prin muzee inexistente
temple într-un deget

Horodok
Horodok
Horodok

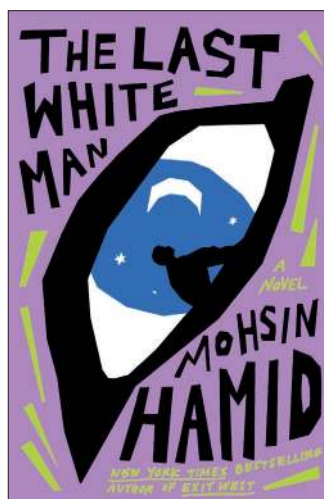
(din vol. *Horodok*, de Adi G Secară, ed. Eikon, 2022)

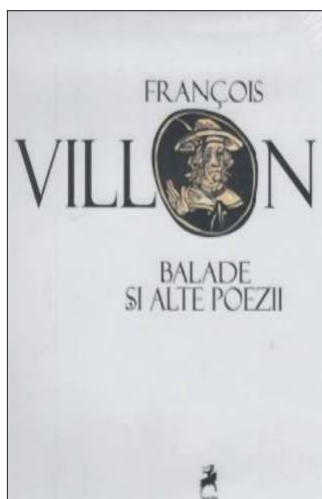
Julian Barnes,
Elizabeth Finch,
Knopf, 2022

Romanul lui Barnes, publicat în aprilie, e reeditat în august, fiind una dintre cărțile care au circulat printre inițiați de-a lungul acestor luni. Din nou mediul universitar, dar epurat de latura satirică, obișnuită în scrierile sale, printr-o poveste de dragoste „înaltă” și prin rafinamentul cultural al scriiturii. Elizabeth Finch este un personaj construit cu multă căldură, parcă venit din numeroasele cărți care i-au potențat capacitatea de a reinterpretă idei, de a reconstrui trecutul, cum zice ea. De fapt, e mai mult decât un personaj, e o construcție spirituală, strălucitul romancier urmărind conexiunile și efectul ideilor lui Elizabeth Finch, pe cât de neconformiste pe atât de creatoare, capabile să-și continue drumul multă vreme.

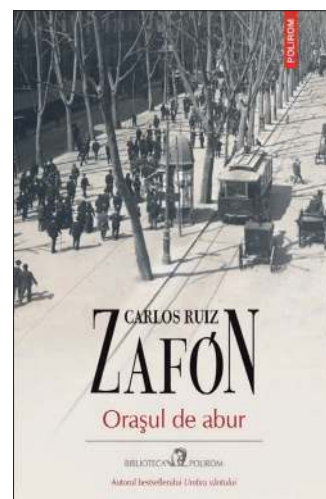
Mohsin Hamid,
The last white man,
2022

O carte cu un subiect tare, apocaliptic, în ton cu contextul actual... Pe scurt, protagonistul, Anders, se trezește într-o dimineață schimbat – pielea i se întunecase, iar reflexia din oglindă i se pare străină. Secretul îl va împărtăși doar cu iubita, însă ceea ce aflăm mai târziu este că „epidemia” se răspândește peste tot. Adică, oamenii se trezesc în noi și noi (re)încarnări. Un text limitat care pune oamenii în situații limită. Frică, furie, empatie, transcendență, toate reprezentate & trăite cu patos în proza „lirică” a lui Hamid.

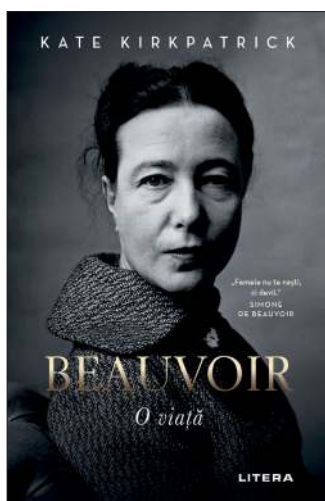
François Villon,
Balade Și Alte Poezii,
trad. de Adrian Vasiliu,
Tracus Arte, 2022

Recenta traducere din Villon (1431-1463) constituie un eveniment și un cadou de vară. Stilul baladesc, care l-a impus, meditația, uneori de tip preromantic, dar mai ales limba poeziei sale îl așază printre creatorii liricii moderne. Confesiv și ironic, pasional și hedonist, portretul unui personaj viu se încheagă treptat din versurile sale. După cum explică traducătorul, volumul de față se compune din „Legatul sau Micul Testament” și „Marele Testament”, ultimul fiind presărat cu celebrele balade, catrene, versete și rondeluri. Verva și capacitatea contaminatoare sunt două dintre calitățile lui Villon, din care motiv considerăm că e o lectură obligatorie.

Carlos Ruiz Zafon,
Orașul de abur,
Polirom, 2022

Roman marca Zafon, cu acțiune amplă și numeroase fire, care duc spre Cimitirul cărților și spre biblioteca misterioasă, din romanele anterioare. Din nou Barcelona, din nou secrete care se dezleagă cu o lentoare specifică autorului care și-a făcut faima de romancier al suspansului. Și un imaginar care pendulează între gotic și epopeile fantasy ale ultimelor decenii.

Kate Kirkpatrick, *Beauvoir. O viață,* Litera, 2022

La începutul anului a apărut la Litera, în traducerea lui Carmen Caranfil, volumul monografic *Beauvoir. O viață* - de Kate Kirkpatrick. O biografie cu totul inedită, impresionând prin uzul de jurnale și scrisori nepublicate ale uneia dintre cele mai reprezentative voci & prezențe culturale ale secolului

al XX-lea, și nu doar, Simone de Beauvoir. Simbolic, se pun în valoare acele episoade din viața personală & literară, lipsite de stereotipurile (arhicunoscute) biobibliografice ale „simbolului feminității eliberate”. „... Kate Kirkpatrick ne arată de ce avem atât de multe de învățat de la Beauvoir”, nota

New Statesman. Fapt datorat, pe de o parte, complexității marcante a scriitoarei franceze, iar, pe de altă parte, viziunii și funcțiilor literare pe care Kirkpatrick reușește să le pună în pagină. O carte-eveniment, care nu trebuie să lipsească din biblioteca personală.

Iulia Micu: O poveste trebuie spusă ca și cum ar fi ultima

Ciprian Handru

Mai există apetență astăzi pentru proza amplă, cu frază lungă și acțiuni complexe (ca *Isus din întuneric* de Radu Găvan, *Abraxas* de AB Stănescu sau *Salamandre* de Liviu G Stan)? Sau preferi proza în stil simplu, de notație, cu propoziții scurte și subiect linear (ca romanele Laviniei Braniște sau ca *Șapte virtuți deșarte și o păcătoasă moarte* de Alex Lamba)? De ce?

Nu știu spre ce tip de proză se îndreaptă preferințele cititorilor de astăzi pentru că nu sunt și nu am fost niciodată foarte atentă la mode, la statistici, la reacțiile de pe bloguri sau de pe platformele literare specializate precum *goodreads*, să zicem. Așadar, dacă ar fi să vorbesc despre acest lucru ar trebui să mă pronunț exclusiv în numele meu. Iar eu am locuit o bună bucată de vreme printre cărți scrise în prima jumătate a secolului trecut și lucrul acesta mi-a deformat invariabil gustul pentru lectură. Cărțile pe care le-am citit sau, mai exact, pe care s-a întâmplat să le citesc, mi-au colorat orizontul în așa fel încât primul lucru care îmi vine în minte atunci când mă gândesc la calitățile pe care ar trebui să le îndeplinească un text de proză este *O mie și una de nopți*. De acolo am învățat că o poveste trebuie spusă ca și cum ar fi ultima, și tot de acolo am început să înțeleg că ar trebui prețuite mai ales acele istorii care au capacitatea de a te învălui, de a te cuceri prin formă, prin stil, prin dozarea atentă a suspansului. Am iubit întotdeauna figurile de stil, construcțiile sofisticate, și m-am lăsat adesea cucerită de izul dulce-acrișor al construcțiilor baroce, de oboseala poveștilor întortocheate, dar asta nu înseamnă că niște construcții mai sărace structural sau stilistic nu ar putea compensa prin calitatea și ingeniozitatea abordării unui anumit subiect. Am văzut asta la prozele anilor 2000, în nuvela lui Ben Rice, *Pobby și Dingan*, în romanele franțuzezei Claire Castillon, și,

cu asupra de măsură, aș zice, la mulți dintre autorii Polirom apăruiți la noi, din anii 2000 până azi. În ultimii ani însă, am început să întrezăresc cu totul altceva: o preocupare pentru monumentalism, un gust retro și oarecum postmodern în ceea ce privește atât construcția, cât și stilul. Într-adevăr, romanele pe care le menționați fac parte din această revenire a gustului modern cu variațiile sale (*neo-* și *post-*), fiecare excelență la altă categorie, aș zice, astfel încât romanul lui Radu Găvan construiește ingenios, Bogdan Alexandru Stănescu mizează pe contradicție și pe expansiunea barocă a confesiunii biografice grefată pe o structură maximalist postmodernă, în timp ce Liviu G. Stan surprinde prin forma stilistică. Ceilalți pe care îi menționați, Lavinia Braniște și Alexandru Lamba, intră în cealaltă categorie despre care discutăm și anume scriitori a căror virtute rămâne să se măsoare prin forța subiectului, a poveștii.

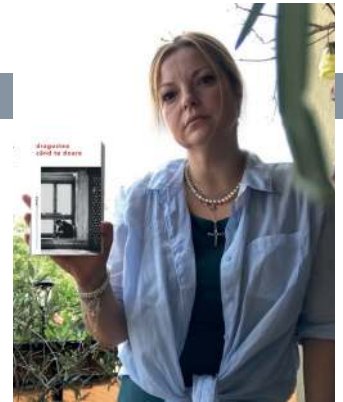
Ce părere ai despre proza scrisă de laureatii Premiului Nobel din ultimii doi ani? Câteva idei, impresii.

Dacă vorbim despre proza laureaților Premiului Nobel, cred că trebuie să ne referim la ultimii trei ani, mai exact la 2019 și la 2021, pentru că în 2020 distincția i-a fost acordată americancei cu descendențe evreiești ruso-ungare și profesoară la Yale University, Louise Glück – pe care eu am citit-o doar ca poetă, cu *Noapte credincioasă și virtuoasă* (2014), apărută la Pandora M. în traducerea poetului și prozatorului Bogdan Alexandru Stănescu), ca eseistă nu –, poetă influențată de Rilke și de Emily Dickinson, al cărei stil confesiv e axat pe jocul memoriei și al identităților, fiind focalizat pe dorință, însingurare, suferință, traumă, moarte, și se construiește pornind de la mitologie și psihanaliză. O scriitură foarte personală care nu dezvrăjește lumea, ci o acceptă, o

înțelege și o repovestește cu toată magia inerentă ei.

În 2019, laureat a fost romanierul austriac stabilit în Franța, Peter Handke, pe care l-am descoperit în 2006, cu *Don Juan (povestit de el însuși)*, în colecțiile de proză contemporană ale literaturii Paralela 45, pe atunci vecin de raft și de colecție cu Thomas Bernhard și în ale cărui cărți am văzut niște veritabile simboluri ale romanului european, identificând în textele sale, dincolo de numeroasele deschideri metafizice, un eșafodaj bazat pe o ingenioasă rescriere a literaturii germane și austriece, inclusiv influența lui Hugo von Hofmannsthal, printre altele. Anul trecut, în 2021, a fost premiat africanul Abdulazak Gurnah, profesor de engleză la Kent University, apreciat pentru romanele sale care vorbesc despre efectele colonialismului și care construiesc în egală măsură o imagine fascinantă a culturii africane. Pe Gurnah l-am citit foarte recent cu un roman mai vechi, din 1994, tradus anul acesta la Editura Litera și intitulat *Paradis*, un roman de formare, construit în jurul poveștii lui Yusuf, un băiețel din Africa de Est care la doisprezece ani e nevoit să-și însoțească unchiul, un negustor bogat, și să lucreze la acesta, departe de familie și de locurile natale drept cheazășie pentru datoriile tatălui său. Povestea curge lent, construind un tablou exotic și pitoresc clădit pe mituri, vise, religii și reflectă tocmai maturizarea unei priviri inocente asupra lumii prin confruntarea cu violența, cu teritoriul nou și necunoscut, o tristă alungare din Paradis. Romanul lui Gurnah este unul excepțional tocmai pentru că reunește cu mare finețe cele două trăsături despre care vorbeam mai sus, adică o poveste captivantă cu o compoziție și o scriitură de excepție.

Ce mai înseamnă astăzi un personaj memorabil? Ce rămâne dintr-un personaj la finele lecturii?

Se imprimă prin portret sau prin acțiune? Dă un exemplu.

Toate personajele care mi-au rămas clar întipărite în minte sunt în general protagoniști, poate pentru că asupra lor autorii insistă cu prisosință. Ei se construiesc prin coincidența portretului cu acțiunea și mi se pare că tocmai raportul între cele două face de multe ori diferența dintre personajul-cheie și ceilalți. Într-adevăr, inevitabil, în teoria stilurilor narative. În ultima vreme, am citit multe texte care au privilegiat stilul confesiv, foarte personal, punând în prim-plan portretul interior, psihologicul, și aici mă gândesc la romanul construit după tipar proustian al Mariei Stepanova, *În amintirea memoriei*, unde, evident, personajul-narator ține tot textul prin oglinda propriei conștiințe. Apoi îmi vine în minte un roman care trece cu lejeritate de la un stil narativ la altul pentru a da un suflu tridimensional eroinei, *Olga* de Bernard Schlink, dar nu pot să neg că mă gândesc și la surprinzătorul roman, câștigător al premiului Goncourt în 2020, *Anomalia* lui Hervé Le Tellier unde acțiunea primează și tinde să definească personajele care sunt nici mai mult, nici mai puțin de unsprezece și asupra cărora naratorul insistă, pe rând, în capitole separate pentru a-i reuni în partea a doua a romanului și mai ales pentru a-i multiplica. Mi s-a părut că asistăm aici la o pulverizare a ideii de personaj, dacă nu chiar la o anulare a legilor de construcție a personajului așa cum le știam până acum.

Continuarea în versiunea online

Fotografia perfectă

Cristina Claudia Ciubotaru

— Hai să mergem în cimitir! Ne suim în mașină și în cinci minute ajungem!

— Dar nu vreau, mi se pare o idee stupidă! Și ar putea să ne vadă cineva...

— Cine naiba vine acolo la 2 noaptea? Ai văzut tu oameni dornici de morminte la ora asta?

— Sincer, nu cred că e dornic vreun om vreodată de moarte ori de cimitire! Nu îți înțeleg obsesia asta deloc! Să o lăsăm baltă!

— Nu, eu vreau să fie totul autentic. Vreau realitate crudă, vreau să șochez. Arta nu trebuie să fie logică. Trebuie să fie cât mai stranie. Haide, o să fii cea mai frumoasă vie între atâția morți. O să le spun criticilor că numai tu ești muza mea!

O strânse în brațe și o sărutase ușor pe ureche. Știa că dacă o forțează puțin, îi va ceda în cele din urmă.

— Nu știi ce să zic, Florin. Mi-e frică!

— Haide, vino! O să fii cu mine! N-o să ți se întâmple nimic!

O luase de mână. În fața blocului îi aștepta mașina doldora de aparate foto, obiective, pânze, umbrele și alte instrumente pe care Mihaela nici nu le știa. Florin îi deschise portiera, se urcase apoi la locul lui și o porniră la drum. El în extaz, ea siderată! Pe tot drumul, Florin fluiera tot felul de melodii și ignora cu desăvârșire protestele Mihaelei. Geniile nu trebuiau să își explice gesturile. El voia o ședință foto în cimitir. Restul nu mai conta.

Ajunși la destinație, Florin o sorbea din ochi pe fată. Abia aștepta să o dezbrace. De mult voia să îi admire trupul gol și în noaptea asta era ocazia perfectă. Până acum se tot jucaseră, ba îi mai fura o sărutare, ba îl mai respingea, dar nu, de data asta nu îi va mai scăpa... Fotografia era pretextul de care avea nevoie!

Îi mărturisise că dorința lui era să creeze o Venus născută din morminte, o zeiță a celor apuși și că ea era alegerea cea mai potrivită pentru a-i întruchipa viziunea. În ultima perioadă o târâse numai pe

la morgi sau pe la priveghiuri ca să studieze morții, expresia lor. Trebuia să o obișnuiască cu cadavrele ca să îi înțeleagă mai bine arta!

— Haide, dă-te jos din mașină! O să mergem lângă mormintele mai vechi! Pietrele lor sunt aproape șterse, pline de mușchi și fisuri. Fotografia trebuie să capteze toată degradarea cimitirului, dar și a umanității. Dar, mai întâi, lasă-mă să te dezbrac...

O privea intens, nările îi fremătau. Mihaela coborâse. Era îmbrăcată într-o rochie albă, din pânză de in, care în lumina lunii devenise translucidă ca un giulgiu pe formele ei. Florin îi vedea conturul sânilor și al șoldurilor și o căldură ciudată îi cuprindea trupul. O cuprinse de mijloc și o simțea cum tremură toată. Frica ei îl excita nebunește. În spatele unor copaci era un mormânt numai bun ca să o trântască și să o posede animalic. Începuse să o împingă înspre direcția lui.

— O, Doamne, tu vrei să mă bagi în mormânt? La propriu? Ce idee mai e și asta?

— Nu te mai sclifosi atât! Sunt morți cu toții, nu o să îți faci nimeni nimic! Uite, mormintele astea sunt perfecte pentru ce vreau eu. Uită-te la placa asta cât de crăpată e! Haide, dezbracă-te! De fapt, mai bine lasă-mă să te ajut și eu!

Începuse să îi desfacă nasturii. Mirosul pielii ei calde îl înnebunea. Sâni ei rotunzi îl chemau și mâna lui îi cuprinse ușor. Mihaela, surprinsă de gest, se smucise și țipase:

— Florin, mie mi-e frică și ție îți arde de prostii! Suntem într-un cimitir, tu înțelegi? E plin de morți și de animale. Mi s-a părut că aud un câine cum urlă a pustiu!

— Nu urlă nimeni și nu e niciun câine. Mihaela, vreau să renaști ca Venus din morminte, înțelegi? O Venus ca a lui Botticelli doar că scoica ta e placa de marmură. Și pentru asta trebuie să te dezbraci ca să fie totul cât mai asemănător...

Se apropiase de ea și mai tare. Îi simțea respirația sacadată.

Își pusese mâna pe coapsele ei și începuse să îi ridice rochia ușor. Mihaela începuse să scâncească. Luna plină arunca asupra fetei o lumină palidă, corpul ei începând să capete și el parcă din paloarea morții. Florin era în extaz și fără nicio jenă se înfipse în ea și îi mușcase sâni. Țipetele ei și palmele în loc să îl îndepărteze, îl ațâtau și mai tare. După ce o sufocase cu un sărut, Mihaela îl îmbrâncise. „Asta e femeie pe gustul meu, sălbatică. Lasă că te rezolv eu mai încolo! Acum, să facem artă!”

— Lăsăm hainele în portbagaj. Ca să fii tu sigură că nu ți le ia vreun animal. Sau, mai rău, vreun mort!

— Ești un nesuferit! Tot îți arde de glume, dar mie mi-e teamă că nu e a bună ce facem noi pe aici. Poze în cimitir, Venus moartă și alte excentricități morbide. Vreau să plec, m-auzi?

Dăduse să plece, dar Florin o apucase de brațe și o strânsese cu putere. Lupta asta începuse să îl obosească. Ochii lui ar fi ucis-o dacă ar fi putut...

— Nu o să ți se întâmple nimic. Termină! Mergem la mormântul ăla vechi. Uite, are o placă de marmură numai bună. Facem fotografia și mergem apoi unde vrei. Până atunci, faci ce îți spun eu, m-ai înțeles?

— Florine, mi-e frică, te rog, lasă-mă!

Cu cât se smucea, cu atât el o strângea mai tare. Se enervase și o târa cu el spre mormânt. După ce o lăsase în fața plăcii de marmură, se îndepărtase și începuse să își așeze aparatul și obiectivul în

timp ce Mihaela plângea în hohote, cuprinsă de frică. I se acrise de la atâtea ifose, dar trupul ei gol și neajutorat îl făcea să mai aibă încă răbdare...

— Gata, urcă-te pe placa din spatele tău!

— Florine, tu vrei să mă omori! E crăpată, e plină de mizerii și poate cad. Nu vreau, pare instabilă! Tu înțelegi cât îmi e de frică?

Tremura toată și plângea. Imaginea ei de vestală plânsă îl agasa și îl excita deopotrivă. Florin pornise nervos spre ea:

— La naiba, Mihaela, cu paranoia și cu teama asta insuportabilă. Mă exasperezi! Uite, mă urc eu primul pe ea ca să îți arăt că e perfect...

Dar nici nu apucă să își termine bine propoziția că placa se dezzechilibra și el alunecă, izbindu-și capul de marmura rece. Sângele începuse să deseneze vinișoare subțiri ce se scurgeau printre firele de iarbă. Ochii priveau în gol vizualizând fotografia perfectă...

Mihaela înlemnise – nici să strige nu mai avea putere. Înnebunită, fugise spre mașină, unica salvare din acest coșmar. Asfaltul îi zgâria pielea călcâielor goale. Începuse să tragă de mânerul de la ușă, bătuse în geamuri. Nimic, mașina era închisă. Se întoarse la trupul inert al lui Florin, îl căutase prin buzunare, dar nici urmă de cheie. Începuse să plângă. Se întoarse la mașină din nou. Se uitase peste tot, dar cheia nu se găsea nicăieri. Goală, în negura nopții, realizase că rămăsese singura vie...

Negru intens

Emil Sîrbulescu

„Negrul” a devenit un simbol puternic, un strigăt de aderare capabil să mobilizeze spiritele și a primit multiple conotații. El a intrat în toate domeniile: de la politică la religie, de la economie la cultură, de la lumea muncii la cea a timpului liber, de la viața de zi cu zi la activitatea științifică și la științe umaniste, de la practici lingvistice la studii de limbă, s-a stabilit în lumea educației, editurii, creației artistice și a pieței de artă, dominând peste imaginația individuală și imaginația colectivă. Obiect de invenție și creativitate care a trezit atâta energie și talente neașteptate, a trezit multă speranță și dorință. A fost, de asemenea, obiectul

creditelor și manipulărilor și a dus la dezamăgiri și regrete.

Indiferent dacă era amintirea prea amară a hegemoniei albe, sau o replică oarecum prea naivă a puterii albe, imperiul culorii negre a fost contestat, deoarece au fost remarcate limitele magiei și puterii sale. Revoluția care a pus negrul în centrul atenției s-a încheiat, lăsând loc unei alte abordări simbolice și strategice a culorii: voința de a stabili o nouă ordine care să permită o viață, o gândire și o reprezentare mai bună a experienței populațiilor negre din Statele Unite, dar și a oamenilor de culoare, în contextul mai larg al diasporei – o abordare nouă a trecutului și a unui viitor

care dorește să fie eliberat de o opoziție excesiv accentuată între alb și negru. Este interesant de observat cum ideologiile, strategiile politice, literare sau artistice care sunt înființate, sunt șterse și reapar, nu au încetat să se refere deschis sau implicit la culoare.

Scrierea poate fi citită în culori. Percepția unei opere este dezvoltată în funcție de categoriile rasiale ale autorului și ale personajelor și astfel definește cadrul generic al formelor literare. Adăugarea calificativului „afro-american” la termenul de ficțiune instalează un joc de relații angajate, arbitrare, fixe sau acceptate, care se încadrează într-un context

istoric și ideologic. Începând cu secolul al XVIII-lea, producția literară afro-americană a inclus autobiografii, poezie, romane, broșuri și cărți filozofice. Aceste publicații răspund la proiecte de autoreprezentare, afirmare a identității individuale sau a comunității. Ele arată fie scriitori care determină texte apoi identificate rasial, fie, dimpotrivă, scrieri reținute în conformitate cu o paletă mai nuanțată. Concordanța figurilor și a vocilor invită la noi lecturi care, în acest sens, recalifică lucrările. Vocile sunt auzite în reflecțiile oglinzilor și definesc culoarea narațiunii și cea a autorului.

Scufundătorii

Andrei Roșca

Robin and the Backstabbers nu impresionează doar muzical sau doar liric. Împietirea componentelor (privirea melodiei ca un întreg) reprezintă raportarea cea mai bună pentru a înțelege artefactul cultural. De la ritmul tobelor și până la partitura chitării electrice, de la primele note de clapă și până la cele din urmă silabe pronunțate de Robin – solistul –, cântecul se manifestă drept un act compact, încheiat. Textul reprezintă un întreg ce se susține reciproc cu muzica, metaforele redescrind și reinventând lumea. În acest cadru, simbolul este prezent permanent, manifestându-se – așa cum atenționează denumirea trilogiei („Bavoi Overdrive”) – până la epuizare. Dar nu este o epuizare sterilă, ci una cu rol în prelungirea anumitor elemente care să ofere indiciile sensului. Un astfel de element este scafandrul.

Denumind prima melodie de pe albumul „Arhanghel'sk: Bacovia Overdrive Vol. II”, termenul „Scafandru” devine un reper important al tematicii albumului, intrând într-un spațiu select – completat de *Regizor* și de „Cosmonaut” (următoarele două melodii) –,

dar fiind și întruchipat de Robin, ce face o plimbare prin București (videoclipul melodiei „Minciună mai mare nu am”).

De cealaltă parte, metafora pentru scufundătorul din Delos face trimitere la tinerii din insula elenă renumiți pentru capacitatea îndelungată de-a se afla sub apă în căutarea bureților de mare. Socrate face trimitere la ei atunci când, întrebat fiind de părerea ce i-a lăsat-o cartea lui Heraclit, acesta răspunde că ceea ce nu a înțeles, pesemne, este la fel de excepțional precum cele pe care le-a înțeles și ar fi nevoie de un scufundător din Delos pentru a pătrunde și partea mai puțin inteligibilă din lucrarea efesianului.

Ce mi-a atras atenția asupra termenului – apărând și ca motiv literar, în melodia sus-numită – este necesitatea de-a pătrunde în profunzime pentru înlesnirea unui sens. Asemănarea nu se reduce doar la utilizarea termenului, ci – cumva – se îndreaptă spre o analiză similară: prin metafora scafandrului, Robin face referire la o studiere în esență, la „coborârea” în profunzime.

Pe lângă pătrunderea ca atare, ceea ce importă este *cum* coboară: iar scufundătorul o face cu prudență. În melodie, scafandrul apare doar ca un costum, în care doarme un înger, pentru ca mai apoi să fie construit ca o suită de imagini stereotipe :

„Liniștea nu înseamnă lipsa muzicii/ Să ai umor nu înseamnă să spui bancuri/ Dragostea nu înseamnă flori și mai târziu copii/ Războaiele nu înseamnă doar soldați și tancuri”.

Pe lângă aria largă în care sunt incluse metaforele utilizate – liniștea, umorul, dragostea, războaiele – tocmai alăturarea lor, în aparență stringentă, reușește să nuanțeze impresia de-a căuta mai în adânc decât la nivelul fizic, nivelul la îndemână, nivelul aparenței, nivelul comun. Iar continuarea refrenului prelungeste ideea:

„Lasă lumea cu pustiurile,/ Copiii cu CD-urile,/ Iubirea cu amintirile/ Și fă-te că dansezi”.

Expuse fiind astfel toate reperele „spațiale” ale planului metaforic, sensul dansului poate fi multiplu – ca desfășurare organică, ca joc al suprimării nivelului de aparență –, însă ceea ce interesează este faptul că îndemnul la dans, verbul la modul imperativ, „fă-te”, intră în aceeași logică a aparenței, a desfacerii umane, a profunzimii, mizând pe faptul că *e mai mult decât* sau *e mai adânc decât* un dans, dar greu de înțeles, aproape intelegibil – ca „o pasăre cântând într-o armură de oțel”.

Ștergând praful de pe cărți

Alina Karina Nițu

Cred că apetența pentru tipul de proză, de scriitură, de acțiune, ține de tipul de cititor. Nu de timp, nu de timpuri. De felul în care suntem formați ca cititori. Eu prefer proza elaborată, sofisticată în mod natural, nu „căutat”, acesta fiind păcatul multor autori. Mai ales contemporani. „Căutată” și în simplitate și în complexitate. Am citit câteva poeme de Louise Elisabeth Gluck, imediat ce i s-a decernat Nobelul și, nu știu de ce, mi-au amintit de proza psihotică a lui Andrew Solomon.

Pentru o cititoare ca mine, sunt doar experimente literare. Dar aceasta este altă discuție. Printre cărțile recent citite se numără desigur și cele ale lui Gurnah, am citit două dintre cărțile traduse la noi, dacă nu cumva singurele, și mi-au plăcut pentru că proza lui e dintr-o plămadă dragă mie, cea frământată de Pamuk ori de Llosa. Așa ajung la eroi. Un personaj memorabil pentru mine este însuși *Personajul*. Sau ceea ce trebuie să fie el. Și să rămână. La sfârșitul lecturii, personajul memorabil devine parte

din tine. E viu. Și se desăvârșește odată cu timpul, ca vinul. Și cred că asta se întâmplă prin acțiune. Am multe personaje dragi, din literatura sud-americană, majoritatea. Două personaje preferate: unul feminin, Fermina Daza (din *Dragoste în vremea holerei* de Gabriel Garcia Marquez), unul masculin - Povestea lui Llosa.

Ador finalurile tonice. Mi-a plăcut, de pildă, finalul din „Toți copiii librăresei”, al Veronicăi D. Niculescu. Cele două surori care cumpără un cerc galben după ce au vândut sticle și borcane. Învață

să-l folosească, cu febrilitate, ca orice copil, imediat ce l-au luat, una stângace, alta dibace. Și întorcerea asta în timp, în miezul copilăriei, pure, solare, triumfând asupra umbrei, cu simplitate autentică, m-au înduioșat.

Iar dintre cărțile anului, mi-a plăcut mult „Ciudățeniile amoroase din Bucureștiul fanariot” a Doinei Ruști, pentru că pur și simplu am citit-o cu voluptate, adulmecând mirosul dens de patchouli care se ridică greu și învăluitor din pagini. Cel puțin eu așa citesc, sinestezic...

Deznodământul nu contează

Simona Popescu

Muzeul Municipiului București, alături de Asociația Creatorilor de Ficțiune și revista *Ficțiunea OPTm*, au lansat un ciclu estival de evenimente dedicate lecturilor, discuțiilor, momentelor de performing art, care se vor desfășura sub genericul: „Deznodământul nu contează”.

Întâlnirile au avea loc în fiecare zi de marți a săptămânii, începând cu ora 19.00, în grădina Casei Filipescu-Cesianu (Calea Victoriei 151). De fiecare dată va exista și un moment dedicat istoriei Casei Filipescu-Cesianu sau referitor la exponatele din Muzeul Vârstelor, primul muzeu cu profil de antropologie urbană din România.

Pe 9 august, ora 19.00, publicul a asistat la o lectură „unde se deschide cartea” cu Ioana Miron, a ascultat o istorisire marca Doina Ruști, dar și o polemică pe marginea romanului fluviu. Mai are astăzi șanse romanul amplu ori lumea citește doar micro-romane? O polemică între Alina Pavelescu și Cristian Fulaș. Cinci minute au fost dedicate Casei Filipescu-Cesianu, într-o expunere a Cristinei Bogdan.

Amfitrioana evenimentului este în fiecare marți - Carmen Târnoveanu, jurnalist, moderator și realizator de programe de televiziune.

„Vă așteptăm pe inserat, în grădina Casei Filipescu-Cesianu, ca să înțelegem împreună esența nemuritoare a verilor bucureștene!” este îndemnul lansat de Doina Ruști, scriitor, profesor universitar și scenarist.

Intrarea este liberă.

Un eveniment creat de ACF, Ficțiunea OPTm și Muzeul Vârstelor

<https://asociatia-creatorilor-de-fictiune.ro/index.html>
<https://fictiunea.ro>
<https://muzeulbucurestiului.ro/casa-filipescu-cesianu.html>

Revista aparține
Asociației Creatorilor de Ficțiune
(ACF)

<https://asociatia-creatorilor-de-fictiune.ro>

Bulevardul Bălcescu, nr. 7, ap. 3
București.

Este editată de LITERA

© Ficțiunea optm

ISSN 2821 – 7985
ISSN-L 2821 – 7985

REDACȚIA

Editor-șef: Cristina BOGDAN.

Redactori: Mihai ENE,
Cătălin D. CONSTANTIN,
Doina RUȘTI,
Radu ALDULESCU,
Emanuela ILIE,
Cătrinel POPA,
Enrique NOGUERAS,
Roberto MERLO,
Sebastián TEILLIER,
Adriana TITIENI IRIMESCU,
Ciprian HANDRU,
Bianca ZBARCEA,
Codruț RADU.

<https://optmotive.ro>
e-mail: optmotive@gmail.com